



משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות לפתרון השאלות הפתוחות, אך היא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) — בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות — תשע"ה/9ד, נבחנים בבחינת הבגרות מחויבים לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. המניע לטאבו הלשוני הוא פחד או יראה, ואילו המניע לתקינות הפוליטית הוא שיקולים אידאולוגיים על פי נורמות חברתיות.
- ב. (1) תקינות פוליטית
- (2) הכינוי "כושית" נושא מטען שלילי של השפלה וזלזול על רקע השתייכות אתנית, ואפיון החתולה באופן זה נתפס פוגעני. ההוצאה לאור העלתה את הדרישה לשנות את הכינוי מכיוון שעל פי התקינות הפוליטית, צריך להשתמש במילים ניטרליות ולא במילים פוגעניות.
2. – הסברים של מושגים
- כתיבה אובייקטיבית
- התמקדות בתיאור של תופעה והתפתחותה
3. א. מסקנת המחקר היא כי תכונות של גזענות נובעות מאינסטינקטים אנושיים מולדים. מכאן עולה שתקינות פוליטית אינה יכולה לתקן את הגזענות שאנשים מבטאים בדבריהם. גם אם נתבטא במילים חלופיות, לא ישתנו תכונותינו המולדות.
- ב. עמדתו של כותב **מאמר 3** בנוגע לתקינות הפוליטית אינה עולה בקנה אחד עם עמדתה של כותבת **מאמר 2** בנוגע לתקינות הפוליטית:
- ציטוט של כותבת מאמר 2: "התקינות הפוליטית נהפכה למעין 'משטרה' של דעות שכל עיסוקה הוא להשליט כללים, המונעים מאיתנו להתבטא בחופשיות ומחנכים אותנו להשתמש ב'לשון נקייה'".
- ציטוט של כותב מאמר 3: "הערות שאינן תקינות פוליטית הן הערות שכל כוונתן להשפיל ולהשתיק את מושאן".
4. – הוא מפריך את נימוקי המתנגדים לתקינות הפוליטית.



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

5. הצעה לסקירה

תקינות פוליטית היא תנועה חברתית הדורשת מאנשים להימנע מאמירת מילים פוגעניות, ובמקומן היא מציעה להשתמש במילים מעודנות או ניטרליות, שאין להן משמעות שלילית (טריגר, 2007; מרגלית, 2020). מטרתה של התקינות הפוליטית היא למנוע תחושת עלבון, אפליה או הרגשת נחיתות שנובעות מגילנות, מיננות, גזענות או הומופוביה (מרגלית, 2020).

אף על פי שהכוונות של תנועת התקינות הפוליטית הן טובות, יש המתנגדים לה מסיבות שונות. ראשית, מעולם לא אוששה ההנחה שאם מתבטאים במילים חלופיות, משתנות גם המחשבות השליליות. נהפוך הוא – היא מחייבת את הדוברים להיות צבועים, מאחר שהיא כופה עליהם לומר דברים שהם אינם מאמינים בהם. זאת ועוד, התקינות הפוליטית מונעת מאנשים להתבטא בחופשיות, ועל כן היא מהווה פגיעה בחופש הביטוי (טריגר, 2007; מרגלית, 2020). בקרב הדוברים בארץ יש גם הקובלים כי כללי התקינות הפוליטית נוגדים את הישירות והדוגריות המאפיינים מאוד את הדיבור הישראלי (טריגר, 2007).

נוסף על כך כאשר אנשים חוששים לומר את אשר בליבם, תחושות ועמדות שליליות עלולות לבוא לידי ביטוי בדרכים אחרות והרסניות יותר. מכאן עולה אפוא שהתקינות הפוליטית לא רק מתעלמת מן הבעיות החברתיות עצמן – כמו הגזענות – ולא מציעה להן פתרונות, היא אף עלולה להקצין אותן (מרגלית, 2020).

ביבליוגרפיה:

- טריגר, צ' ורוזנבלום, ע' (2007). פוליטיקלי קורקט. בתוך: מטלון ר' (עורכת), **ללא מילים – התרבות הישראלית בראי השפה** (עמ' 330–332) דביר.
- מרגלית, ל' (2020). אנשי הפוליטיקלי קורקט הם הגזענים ביותר. **TheMarker**.



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

- 6. אֶחָד הסעיפים
- סעיף מספר מאה ארבעים וארבע
- אלפיים עשרים ושתים
- מאתיים שמונים ושבעה אירועי הסתה
- שְלוש הצעות החוק
- פי ארבעה
- בפגישה החמש עשרה
- שלושים ושישה נציגות ונציגים
- שמונה עשר בדצמבר
- שנים עשר אחוזים



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

פסוקית סיבה

פסוקית לוואי

7. א. (1) I. מכיוון שאנשים אינם אוהבים כללים | המונעים מהם חופש דיבור |, העוינות שלהם כלפי התקינות

הפוליטית הייתה רק עניין של זמן. משפט מורכב

II. תופעת התקינות הפוליטית החלה להתפתח בקמפוסים של אוניברסיטאות בארצות הברית לקראת

סוף שנות השמונים של המאה ה-20. משפט פשוט

III. |הרחקה מכוונת של רגשות ומחשבות מן התודעה מאפשרת שליטה בדחפים|, |אך היא הרסנית לנפש האדם|.

משפט איחוי

חופש	–	מושא
בארצות הברית	–	לוואי
הרסנית	–	נשוא

ב. לאחר החלפת המילה "זקן" במילים "אזרח ותיק" הוחל השינוי על כל הפרסומים של המדינה.



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

8. א. (1)

I. המונח "תקינות פוליטית" מלמד כי המילים נבחרו משיקולים אידאולוגיים.

II. "המרת מילים קיימות במילים אחרות לא תשרת את המטרה שלנו", טוענים מבקרי התקינות הפוליטית.

(2) התפקיד התחבירי המשותף לפסוקיות שנתחמו: מושא.

(3) לטענת מבקרי התקינות הפוליטית, המרת מילים קיימות במילים אחרות לא תשרת את המטרה שלנו/שלהם.

ב.

החלק הכולל	התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט	הקשר הלוגי בחלק הכולל
משפט I	עדתית ודתית	לוואי
משפט II	אינה פותרת, אלא מתעלמת	ניגוד
משפט III	בירושלים או בתל אביב	ברירה

9. א. (1)

נושא	אוגד	נשוא
היא	נהפכה הוא	אין נעשו

(2) נשוא מורחב: עלולה להקצין

הסגר: למשל

מושא כולל: התנהגויות והתבטאויות

תמורה: אפליה על רקע גיל

פסוקית נשוא

פסוקית נושא

ב. ההנחה של רבים מאיתנו היא כי מה שישנה את המחשבות ואת התחושות שלנו, הוא שינויים

בדרכי ההתבטאות.



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

10. א. (1) **משפט I:** המילה המציינת את הקשר הלוגי: ואילו סוג הקשר הלוגי: השוואה / עימות
משפט II: המילה המציינת את הקשר הלוגי: חרף סוג הקשר הלוגי: ויתור / הסתייגות
משפט III: המילה המציינת את הקשר הלוגי: נוסדה סוג הקשר הלוגי: תכלית
 (2) הכוונות של תנועת התקינות הפוליטית טובות, למרות זאת היא מושכת ביקורת מחוגים שונים.

ב. לפני וי"ו החיבור יש פסיק מפני שהיא מחברת בין שני איברים במשפט איחוי, אך לפני מילת החיבור "או" אין פסיק מכיוון שהמילה מחברת בין שני רכיבים בחלק כולל.

- ג. I. איזה חופש נפגע בגלל התקינות הפוליטית? וואו
 II. מדוע רבים בישראל אינם אוהבים את התקינות הפוליטית? תואר
 III. על מי מגינה הסלידה האופנתית כל כך מתקינות פוליטית? לעין

11. א.

המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
מהגרים	שם עצם	לואי
מעוניינות	פועל	נשוא
נפרדות	שם תואר	לואי
גורם	שם עצם	נושא

פסוקית נושא

ב. I. לא ברור אם שינויים בשפה משפרים את מידת הסובלנות ואת ההקשבה בחברה.

פסוקית לואי

II. השאלה אם חירותו של עושה העוול עדיפה על זכותו של הקורבן, מעסיקה את הכותב.

פסוקית תנאי

III. אם שימוש במילה מסוימת אינו מקובל בחברה, המילה תוגדר "טאבו לשוני".

ג. משפט 1: אשתמי הרשת החברתית התבטאו באישים לא תקינות פוליטית ברשומות שלהם.

משפט 2: חשבונוניהם נחסמו.

משפט 3: הם גילו זאת לאחרונה.



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

12.

המילה	השורש	הבניין
קְרוּיָה	ק-ר-א	קל (פעל)
נוֹעֵדָה	נ-ו-ע-ד	נפעל
אֶשְׁשֶׁה	א-ש-ש	פועל
הוֹכַחָה	ה-כ-ח	הופעל
לְהַבִּיעַ	נ-ב-ע	הפעיל
מִתְקוֹמְמִים	ק-ו-י-ם	התפעל
מְעַנִּינִים	ע-נ-י-ן	פועל

ב. (1) אפליה

להפלות

מופלה

(2) פ-ל-י/ה

13. א. (1) הוֹבִילָה – י/ו-ב-ל

בָּלוּי – ב-ל-י/ה

יָבֵלוּ – נ-ב-ל

בָּלְאִי – ב-ל-י/ה

בָּלִילָה – ב-ל-ל

(2) הפועל: הוֹבִילָה הבניין: הפעיל

הפועל: יָבֵלוּ הבניין: קל (פעל)

ב. המילה תִּקְנִי⁽¹⁾ גזורה מן השורש ק-נ-י/ה ונוטה בבניין קל (פעל) ובגוף נוכחת

• המילה תִּקְנִי⁽²⁾ נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי, מן הבסיס תִּקַּן ומן הצורן הסופי י, שמשמעותו

שם תואר.

ג.

המילה יָשִׁיר בתפקיד פועל		המילה יָשִׁיר בתפקיד שם תואר	
השורש	המשקל	השורש	המשקל
הבניין	ש-י-ר	השורש	קטיל
קל (פעל)		י-ש-ר	



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

14. א. זוג 1: המרה, הבדל הבניין המשותף: הפעיל

זוג 2: קידום, קבלה הבניין המשותף: פועל

ב. (1)+(2)

נפעל

הפעיל

נשנה – השנות

הסיק – הסיק

פועל

עסק – עסוק

צוה – צוה

ג.

בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל	
	משקל קטלון	משקל קטלון
פסלונים	עקרונות	פזמונים
סרטונים	זכרונות	

ד.

- המנחה השירה / הישירה מבט אל המצלמה והודיעה על תחילת התוכנית.
- חניכי תנועת הנוער הותירו / התירו שטח נקי בסיום הפעולה.

15. א. (1) מביאה – להביא

נתון – לתת

מבטאים – לכבד

(2) נתון – שם עצם

מבטאים – פועל

מודע – שם תואר

ב. (1) השם: מחבת המשקל: מקטפת

(2) שני השמות: מקביל מדית המשקל המשותף: מקטיל

ג. מהות

ד. החטאה

בריאה

המצאה



משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ה, 2025, מועד ב

16. א. (1) מנעד

(2) הלחם בסיסים

ב. (1) מועדון

(2) אוסף של דברים

ג. תקינות: משמעות הצורן שם עצם מופשט / הפשטה

פוליטית: משמעות הצורן נקבה

תקינות: משמעות הצורן ריבוי בנקבה

ד. (1)

בסיס עברי וצורן סופי עברי	בסיס עברי וצורן סופי לועזי	בסיס לועזי וצורן סופי עברי
פְּרִסוֹמָאִי מִשְׁפָּטָן	תִּיכּוֹנִיסָט	סוֹלָן פִּיזִיקָאִי

(2) הבסיס של המילה תנ"כי הוא נוטריקון / ראשי תיבות.

ה. (1) תחזוקאי

(2) בסיס וצורן סופי

(3) משום שלשורש של המילה "שרת" יש משמעות נלווית (קונוטציה) שלילית.